

Interpellationssvar - Interpellation om alkoholskador under graviditeten, ställd till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Fredrik Lundgren (FP)

Ursula Falkringe (M) har ställt frågor till hälso- och sjukvårdslandstingsrådet Fredrik Lundgren (FP) angående alkoholskador under graviditeten. Interpellanten menar på att det i Sverige föds årligen åtskilliga hundra barn med skador orsakade av att de exponerats för alkohol under fostertiden. Flera av dem beräknas uppfylla kriterierna för FAS, fetalt alkoholsyndrom, som är den medicinska diagnosen på barn som skadats av alkohol under graviditeten och som uppfyller vissa fastställda diagnoskriterier. Det finns ett tydligt samband mellan mängden alkohol och skadornas omfattning. Sociala svårigheter, dåligt minne, svårigheter med inlärning, motorik och speciella ansiktsdrag är några symtom på fetalt alkoholsyndrom. Sjukdomen kan ta sig många uttryck. Registerstudier visar att det finns en kraftig underdiagnostik av fetalt alkoholsyndrom. De odiagnostiserade barnen representerar ett mörkertal som man bara kan gissa omfattningen av. Det finns dock anledning att tro att antalet barn med någon form av skada orsakad av alkohol är flera gånger högre än vad som anges i statistiken.

Med anledning av detta ställer interpellanten följande frågor:

1. Hur arbetar Landstinget i Sörmland för att korrekt diagnosticera dessa barn?
2. Hur många barn i Sörmland har diagnostiserats med FAS?
3. Skulle särskild preventionsplan och behandlingsriktlinjer inom detta område förhindra att barns hela liv ödeläggs och skulle samhällsekonomiska kostnader kunna undvikas genom införande av en seriös preventions program på detta område?

Svaren på frågorna lyder:

1. Alla nyfödda barn undersöks 1-2 gånger vid födseln. De yttre kännetecknen som indikerar FAS är ofta subtila hos små barn. För säker diagnos krävs också vetskap om att alkoholmissbruk förelegat under graviditeten. Det är ofta svårt att få det bekräftat annat än i fall där sociala myndigheter varit inblandade. Då blir barnen ofta föremål för placering i familjehem och tidiga insatser för utredning och stöd är möjliga. Blandmissbruk är vanligt och de yttre kännetecknen behöver inte vara så framträdande men beteendet kan vara avvikande.

Under småbarnsåren har BVC och Barnhälsovården som en av sina uppgifter att identifiera barn med utvecklingsneurologiska avvikelser som utvecklingsstörning och autism. Tidig utvecklingscreening vid 2-3 års ålder kan identifiera barn där FAS kan vara en av flera orsaker till avvikelse. Barn som faller ut i screening redan vid 2½ års ålder kommer att i långt över hälften av fallen få neuropsykiatriska eller andra utvecklingsneurologiska diagnoser senare. Det finns goda skäl att anta att i den gruppen återfinns flertalet av barn med FAS. Adoptivbarn utgör en annan grupp. Man har tidigare uppmärksammat detta särskilt hos barn adopterade från Polen och andra öststater. I dessa fall är kunskapen om mammans eventuella missbruk kanske inte alltid dokumenterad. Barnen uppvisar ofta de yttre tecknen på FAS och beteendemässigt blir det mer tydligt under deras uppväxt.

Under barn och ungdomsåren så identifierar Skolhälsovården barn och ungdomar med svårigheter där BUP får utreda och behandla ADHD och där Barn-Habiliteringen handlägger AST (Autismspektrumtillstånd) och utvecklingsstörning. Medicinsk utredning i syfte att förklara utvecklingsstörning eller AST görs i flertalet fall ofta med hjälp av DNA-prover. Detta fångar dock inte FAS. Misstanke om FAS är inte ovanlig men det är endast i ett fåtal fall där diagnosen bekräftats.

2. Ett tiotal barn i Sörmland har diagnostiserats med FAS.
3. Detta är näst intill omöjligt att säkert veta men sannolikt bidrar det till att förhindra i vissa fall. När det gäller preventionsplan så innebär det att göra kvinnor i fertil ålder uppmärksamma om riskerna med alkoholkonsumtion under graviditeten. Det finns dock ingen säker gräns för vad som är farligt när det gäller FAS. Inom BVC och barnhälsovården är man på gång att förändra arbetssätt vad gäller barn och FAS. Tanken är att övergå till tidig screening på BVC och de barn som faller ut i screening följs upp inom barnhälsovården av kunnigt team med inriktning mot utvecklingsneurologiska störningar där insatser kan göras tidigt, så kallade ESSENCE-team.

Fredrik Lundgren (FP)
Hälso- och sjukvårdslandstingsråd